

2. МАСОВОТО СЪЗНАНИЕ И РОМСКИЯТ ЕТНОПОРТРЕТ

Едва ли има гражданин от страната, който да не носи в себе си, в своите мисли, чувства и представи, някакъв портрет за ромите у нас. Казаното за отделния гражданин важи изцяло и за населението на страната като цяло. Достатъчно е човек да се замисли върху неволно подслушани разговори и доловени реплики, за да разбере, че в тях присъстват и такива, визиращи цялостно или частично етнопортрета на българските роми.

Друг е въпросът, че в масовото съзнание на хората битуват различни представи за циганите, за техния бит, душевност и култура, за тяхната минала и съвременна реализация като съставна част на населението на България. Подложени на систематизация обаче, тези представи могат да се подведат под няколко общи знаменатели, да се класифицират в няколко типологически групи. Общо взето, представите за циганите у нас, имащи място и съответна познавателна и оценъчна стойност и значение в общественото съзнание на равнището на всекидневния живот на хората, се съзиждат предимно върху основата на мозаечното съчетаване на формираните в течения на столетия всекидневни наблюдения и възгледи за циганите. Обикновено в тях централно място заемат най-ярките и първовпечатляващи ромски прояви и изяви. Както когато ромите се вземат като наблюдавана отстранни етническа общност, така и когато се има предвид същностно-съдържателната определеност на комуникирането с тях (особено в историческия, но също и в актуалния му план и вид), чрез което се търси да се проникне, оцени и осветли начинът на тяхното мислене и поведение като етническа общност, различаваща се от другите етнически общности в страната.

Наистина, без да се омаловажава и особено пък да се отрича изобщо реалната познавателна и оценъчна стойност на тези представи, взети като тотална даденост в нашата